

O. P. JINDAL SCHOOL, SAVITRI NAGAR**Periodic Test- 3 (Round-2) (2025– 2026)****Class: VIII****MM: 20****Subject: Sanskrit****Time: 1. Hour.**

Name: _____ Class / Section: _____ Roll No.: _____

*General Instructions:- All questions are compulsory***प्र० 1 अधोलिखितं नाट्यांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—**

(निम्नलिखित नाट्यांश को ध्यान से पढ़कर प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए)

स्वरा — अन्यत् किमपि वैशिष्ट्यमस्ति ?**अध्यापिका** — नूनम् अस्ति एव। पर्वत—वृक्ष—पुष्प—प्रभृतिभिः प्राकृतिकसम्पदभिः सुसमृद्धानि सन्ति इमानि राज्यानि। भारतवृक्षे च पुष्पस्तबकसदृशानि विराजन्ते एतानि।**राजीवः** — भवति! गृहे यथा सर्वाधिका रम्या मनोरमा च भगिनी भवति तथैव भारत गृहे अपि सर्वाधिकाः रम्याः इमाः सप्तभगिन्यः सन्ति।**अध्यापिका**— मनस्यागता ते इयं भावना परमकल्याणमयी परं सर्वे न तथा अवगच्छन्ति। अस्तु, अस्ति तावदेतेषां विषये किञ्चित् वैशिष्ट्यमपि कथनीयम्। सावहितमनसा शृणुत— जनजातिबहुलप्रदेशोऽयम्। गारो, खासी, नगा, मिजो प्रभृतयः बहवः जनजातीयाः अत्र निवसन्ति। शरीरेण ऊर्जस्वीनः एतत् प्रादेशिकाः बहुभाषाभिः समन्विताः, पर्व परम्पराभिः परिपूरिताः स्वलीलाकलाभिश्च निष्णाताः सन्ति।**I एकपदेन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्)****(½x2=1)**

- i गृहे सर्वाधिका रम्या का भवति ?
- ii इमानि राज्यानि कीदृशानि विराजन्ते ?
- iii कस्याः भावना परमकल्याणमयी ?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्)**(1x2=2)**

- i सप्तभगिनी प्रदेशे के निवसन्ति ?
- ii एतत् प्रादेशिकाः कैः निष्णाताः सन्ति ?
- iii सप्तभगिन्यः प्रदेशाः काभिः सुसमृद्धानि सन्ति ?

III निर्देशानुसारम् उत्तरत — (केवलं प्रश्नद्वयम्)**(1x2=2)**

- i “सावहितमनसा शृणुत—” इति का कथयति ?
(अ) अध्यापिका (ब) स्वरा (स) राजीवः

- ii 'पुष्पगुच्छः' इत्यर्थे संवादे किं शब्दं प्रयुक्तम् ?
 (अ) वृक्षः (ब) पुष्प (स) पुष्पस्तबकः
- iii 'नूनम् अस्ति एव।' वाक्येऽस्मिन् कति अव्ययाः सन्ति ?
 (अ) द्वौ (ब) त्रयः (स) चत्वारः

प्र० 2 रेखांकितानि पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत— (कोई चार)
 (रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्ननिर्माण कीजिए)

(1X4=4)

- (क) वयं स्वदेशस्य राज्ञानां विषये ज्ञातुमिच्छामः।
 (ख) सप्तभगिन्यः प्राचिनेतिहासे प्रायः स्वाधीनाः एव दृष्टाः।
 (ग) प्रदेशेऽस्मिन् हस्तशिल्पानां बाहुल्यं वर्तते।
 (घ) एतानि राज्यानि तु भ्रमणार्थं स्वर्गसदृशानि।
 (ङ) अस्माकं देशे अष्टाविंशति राज्ञानि सन्ति।

प्र० 3 विकल्पेभ्यः उचित प्रत्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—

(½X10=5)

(निम्नलिखित वाक्यों में उचित प्रत्यययुक्त पद चुनकर रिक्तस्थान पूरा कीजिए)

- i बालाः ————— खेलिष्यन्ति।
 (क) बालाः (ख) पठित्वा
 (ग) खेलिष्यन्ति (घ) पठन्ति
- ii सः ————— प्रसीदति।
 (क) सः (ख) ते
 (ग) विश्रम्य (घ) प्रसीदति
- iii सः ————— गच्छति।
 (क) खेलितुम् (ख) सः
 (ग) गच्छति (घ) खेलति
- iv सः कार्यं —————।
 (क) कार्यम् (ख) कृतवान्
 (ग) सः (घ) करेति
- v राधा विद्यालयात् गत्वा पठति।
 (क) गम् + क्त्वा (ख) गमि + क्त्वा
 (ग) गत् + त्वाः (घ) गच्छ् + त्वा
- vi अहं लेखं लिख् + तुमुन् इच्छामि।
 (क) लिखितुम् (ख) लेखितुम्
 (ग) लेखीतुम् (घ) लिख्तुम्
- vii सः ईश्वरं नम् + क्त्वा कार्यं करोति।
 (क) नत्वा (ख) नम्ता
 (ग) नम्त्वा (घ) नमित्वा

viii सः प्र + हस् + ल्यप् कथयति ।

(क) प्रहसय

(ख) प्रहस्य

(ग) प्रहास्य

(घ) प्राहस्य

ix ते खेल् + क्त्वा पठिष्यन्ति ।

(क) खेलत्वा

(ख) खेलिक्त्वा

(ग) खेलित्वा

(घ) खिलित्वा

x बालकेन पुस्तकं पठ् + क्तः ।

(क) पठितः

(ख) पठतः

(ग) पठीतः

(घ) पट्क्तः

प्र० 4 मंजूषायां प्रदत्तैः उचित-अव्ययपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत-

(½x6=3)

(निम्नलिखित प्रश्नों में मंजूषा से उचित अव्ययपद चुनकर रिक्तस्थान भरिए)

(i) ज्ञानात् ——— न मुक्तिः ।

(ii) त्वम् मम ——— मित्रम् असि ।

(iii) यात्री वृक्षस्य ——— अतिष्ठत् ।

(iv) यदा वर्षा भवति ——— मयूरः नृत्यति ।

(v) ——— रविवासरः आसीत् ।

(vi) त्वम् ——— पत्रं लिख ।

ऋते, एव, नीचैः, तदा, ह्यः, शीघ्रम्

प्र० 5 विशेष्य-विशेषणानाम् उचितं मेलनम् कुरुत-

(½x6=3)

(विशेष्य-विशेषण पदों को उचित मिलान कीजिए)

(i) अयम्

(क) राज्ञानि

(ii) एकः

(ख) भारतभूमौ

(iii) प्राचिने

(ग) संस्कृति

(iv) इमानि

(घ) प्रदेशः

(v) महत्वाधायिनी

(ङ) समवायः

(vi) संस्कृतिविशिष्टायाम्

(च) इतिहासे